

SIKKERHETSDATABLAD**Folio Mangan**

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato 09.10.2020

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Folio Mangan

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde Gjødsel

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet**Produsent**

Firmanavn	Grønn Gjødsel AS
Besøksadresse	Nøtteholveien 51
Postadresse	Strømfossveien 470
Postnr.	1890
Poststed	Rakkestad
Land	Norge
Telefon	92485000
E-post	post@gronngjodsel.no
Hjemmeside	www.gronngjodsel.no
Org. nr.	995194252

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Telefon: +47 22 59 13 00
Beskrivelse: Giftinformasjonen

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON**2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen**

Klassifisering i henhold til CLP
(EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]

STOT RE 2; H373

Aquatic Chronic 2; H411

Stoffets/blandingens farlige
egenskaper

Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Varselord

Advarsel

Faresetninger

H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering
H411 Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Sikkerhetssetninger

P260 Ikke innånd støv
P273 Unngå utslipp til miljøet.
P314 Søk legehjelp ved ubehag.
P391 Samle opp spill.
P501 Innhold / beholder leveres til godkjent avfallsmottak.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB

Kjemikaliet inneholder ingen PBT- eller vPvB-stoffer.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Mangansulfat monohydrat	CAS-nr.: 10034-96-5 EC-nr.: 232-089-9 Indeksnr.: 025-003-00-4 REACH reg. nr.: 01-2119456624-35	STOT RE2; H373 Aquatic Chronic 2; H411	50 – 65 %	
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for forklaring av faresetninger (H).			

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4. Ved bevisstløshet eller alvorlige tilfeller, ring 113.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask huden med såpe og vann. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Øyekontakt	Skyl straks med store mengder vann (temperert 20-30°C) i min. 15 min. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Svelging	Skyl munnen med vann. Drikk et par glass vann eller melk. Fremkall ikke

brekninger. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger

Innånding: Støv kan forårsake irritasjonssymptomer som hoste og sår hals.
Hudkontakt: Støv kan irritere huden mekanisk.
Øyekontakt: Støv kan irritere øynene mekanisk.

Forsinkede symptomer og virkninger

Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon

Symptomatisk behandling. Ingen spesifikk informasjon fra produsent.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler

Pulver, karbondioksid (CO₂), vanntåke, skum.

Uegnede slokkingsmidler

Bruk ikke samlet vannstråle.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer

Kjemikaliet er ikke brennbart.

Farlige forbrenningsprodukter

Kan inkludere, men er ikke begrenset til: Svovelholdige gasser (SO_x).

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr

Bruk trykkluftmaske når kjemikaliet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.

Annen informasjon

Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8. Bruk arbeidsmetoder som minimerer støvdannelse. Unngå innånding av støv og sprøytetåke og kontakt med hud og øyne.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding

Søl suges opp med støvsuger. Hvis dette ikke er mulig, samles sølet opp med skuffe, kost eller lignende. Samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall i henhold til avsnitt 13.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger

Se også avsnitt 8 og 13.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8. Bruk arbeidsmetoder som minimerer støvdannelse. Unngå innånding av støv/tåke og kontakt med hud og øyne.

Beskyttelsestiltak

Råd om generell yrkeshygiene

Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift og før spising, røyking eller bruk av toalett. Vask tilsølte klær før de brukes.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring

Oppbevares i godt lukket originalemballasje på et tørt, svalt og godt ventilt sted.

Betingelser for sikker oppbevaring

Råd angående samlagring

Lagres adskilt fra: Syrer. Næringsmidler og dyrefôr.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder

Se avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametrer

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Norm år
Mangan og uorganiske manganforbindelser (beregnet som Mn) , inhalerbar fraksjon	CAS-nr.: 7439-96-5	8 timers grenseverdi: 0,2 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: E9	
Mangan og uorganiske manganforbindelser(beregnet som Mn) , respirabel fraksjon	CAS-nr.: 7439-96-5	8 timers grenseverdi: 0,05 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: E9	

Kontrollparametre, kommentarer

Forklaring av anmerkningene:
 E = EU har en veiledende grenseverdi for stoffet.
 9 = Enkelte bedrifter innen smelteverkindustrien vil av teknisk-økonomiske årsaker ikke kunne overholde grenseverdiene. Det er disse bedriftenes ansvar å dokumentere et forsvarlig arbeidsmiljø. Det forutsettes at bedriften(e) har en plan for reduksjon av eksponering og at man kan vise lavere verdier over tid. Arbeidstilsynet, ansattrepresentanter og verneombud skal konsulteres og informeres om årlige planer og oppnådde resultater.
 Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (sist endret gjennom FOR-2020-07-02-1479).

8.2. Eksponeringskontroll

Forholdsregler for å hindre eksponering

Tekniske tiltak for å hindre eksponering

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon.
Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak. Verneutstyrets egnethet og slitestyrke vil avhenge av bruksområde.

Øye- / ansiktsvern

Øyevernutstyr

Beskrivelse: Bruk tettsittende vernebriller eller ansiktsskjerm.
Referanser til relevante standarder: NS-EN 166 (Øyevern – Spesifikasjoner).

Ytterligere øyeverntiltak

Øyedusj bør være tilgjengelig på arbeidsplassen. Enten en fast øyedusjenhet koblet til drikkevann (temperert vann ønskelig) eller en bærbar disponibel enhet (øyespyleflaske).

Håndvern

Egnede hansker

Nitrilgummi.

Gjennomtrengningstid

Verdi: > 8 time(r)

Tykkelsen av hanskemateriale

Verdi: 0,11 mm

Håndvernutstyr

Beskrivelse: Benytt hansker som er hensiktsmessige for arbeidsoperasjonen. Hanskenes egenskaper kan variere hos de ulike hanskeprodusentene.
Referanser til relevante standarder: NS-EN 374 (Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer). NS-EN 420 (Vernehansker – Generelle krav og prøvingsmetoder).

Ytterligere håndbeskyttelsestiltak

Skift hansker ved tegn på slitasje.

Hudvern

Anbefalte verneklær

Beskrivelse: Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse mot hudkontakt.

Ytterligere hudbeskyttelsestiltak

Nøddusj bør være tilgjengelig på arbeidsplassen.

Åndedrettsvern

Anbefalt åndedrettsvern

Beskrivelse: Ved utilstrekkelig ventilasjon eller hvis det er fare for innånding av støv, må det brukes egnet åndedrettsvern med partikkelfilter (type P2).
Referanser til relevante standarder: NS-EN 143 (Åndedrettsvern – Partikkelfiltre – Krav, prøving, merking).

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering

Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform

Fast stoff

Farge	Rosa.
Lukt	Ikke angitt av produsenten.
Luktgrense	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
pH	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: 700 °C Kommentarer: Gjelder CAS-nr.: 10034-96-5
Kokepunkt / kokepunktintervall	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Fordampningshastighet	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke angitt av produsenten.
Eksplosjonsgrense	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Damptrykk	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Damptetthet	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Relativ tetthet	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Løslighet	Medium: Vann Kommentarer: Løselig.
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/ vann	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Selvantennelighet	Kommentarer: Ikke relevant.
Dekomponeringstemperatur	Verdi: 800 °C Kommentarer: Vannfri. Avspalter vann ved temperatur 400-500 °C Gjelder CAS-nr.: 10034-96-5
Viskositet	Kommentarer: Ikke relevant.
Eksplosive egenskaper	Ikke eksplosiv.
Oksiderende egenskaper	Ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Kommentarer Ingen ytterligere informasjon er tilgjengelig.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet Ved normal bruk er det ingen kjent reaktivetsrisiko forbundet med dette kjemikaliet.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet Kjemikaliet er stabilt ved de angitte lagrings- og bruksbetingelsene.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Oppstår ved kontakt med materialer som skal unngås (avsnitt 10.5).
-------------------------------	--

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Ikke angitt av produsenten.
-------------------------	-----------------------------

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Syrer.
----------------------------	--------

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen under normale forhold. Se også avsnitt 5.2.
-----------------------------	---

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Øvrige helsefareopplysninger

Vurdering av akutt toksisitet, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Vurdering hudetsende / hudirriterende, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Vurdering øyeskade / øyeirritasjon, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Vurdering av luftveissensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av hudsensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av arvestoffskadelig virkning på kjønnseller, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering kreftfremkallende egenskaper, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksitet - enkelteksponering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksitet - repeterende eksponering, klassifisering	Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Vurdering av aspirasjonsfare, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.

Symptomer på eksponering

I tilfelle svelging	Ingen spesifikk informasjon fra produsent.
I tilfelle hudkontakt	Støv kan irritere huden mekanisk.
I tilfelle innånding	Høye konsentrasjoner av støv kan irritere luftveiene.

I tilfelle øyekontakt

Støv kan irritere øynene mekanisk.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akvatisk toksisitet, fisk

Toksisitet typen: Akutt
Verdi: 3,8 mg/l
Effektdose konsentrasjon: LC50
Testvarighet: 96 time(r)
Art: Pimephales promelas
Kommentarer: Gjelder CAS-nr.: 10034-96-5.

Akvatisk toksisitet, krepsdyr

Toksisitet typen: Akutt
Verdi: 30,6 mg/l
Effektdose konsentrasjon: EC50
Testvarighet: 48 time(r)
Art: Daphnia magna
Kommentarer: Gjelder CAS-nr.: 10034-96-5.

Økotoksisitet

Giftig, med langtidsvirkning for liv i vann.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av
persistens og nedbrytbarhet

Kjemikaliyet består hovedsakelig av uorganiske forbindelser.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulering, kommentarer

Forventes ikke å bioakkumulere.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet

Løselig i vann.

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og
vPvB

Blandingen oppfyller ikke gjeldende kriterier for PBT (Persistent, Bioakkumulerbare og Toksiske) eller vPvB (veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende).

12.6. Andre skadevirkninger

Økologisk tilleggsinformasjon

Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av
kjemikaliyet

Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.

Avfallskode EAL

Avfallskode EAL: 02 01 08 landbrukskjemisk avfall som inneholder farlige stoffer
Klassifisert som farlig avfall: Ja

NORSAS	7091 Uorganiske salter og annet fast stoff
Annen informasjon	Må ikke helles i avløp.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Ja
-------------	----

14.1. FN-nummer

ADR/RID/ADN	3077
IMDG	3077
ICAO/IATA	3077

14.2. FN-forsendelsesnavn

Varenavn, Engelsk ADR/RID/ADN	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S.
Teknisk betegnelse/farlig utslippstoff engelsk ADR/RID/ADN	(Manganese sulphate monohydrat)
ADR/RID/ADN	MILJØFARLIG STOFF, I FAST FORM, N.O.S.
Teknisk betegnelse/farlig utslippstoff ADR/RID/ADN	(Mangansulfat monohydrat)
IMDG	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S.
Teknisk betegnelse/farlig utslippstoff IMDG	(Manganese sulphate monohydrat)
ICAO/IATA	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S.
Teknisk betegnelse/farlig utslippstoff ICAO/IATA	(Manganese sulphate monohydrat)

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR/RID/ADN	9
Klassifiseringskode ADR/RID/ADN	M7
IMDG	9
ICAO/IATA	9

14.4. Emballasjegruppe

ADR/RID/ADN	III
IMDG	III
ICAO/IATA	III

14.5. Miljøfarer

Marin forurensning	Ja
--------------------	----

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Ikke relevant.
--------------------------	----------------

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Produktnavn	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S.
-------------	--

Påkrevd skipstype	Data mangler.
-------------------	---------------

Andre relevante opplysninger

Fareseddel ADR/RID/ADN	9
------------------------	---

Fareetikett IMDG	9
------------------	---

Etiketter ICAO/IATA	9
---------------------	---

ADR/RID Annen informasjon

Tunnelbegrensningskode	-
------------------------	---

Transport kategori	3
--------------------	---

Farenr.	90
---------	----

IMDG Annen informasjon

EmS	F-A, S-F
-----	----------

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer. Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
--------------------------------	---

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
----------------------------	---

Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering H411 Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
--	---

Viktige litteraturreferanser og datakilder	Sikkerhetsdatabladet er utarbeidet med basis i opplysninger gitt av produsenten.
--	--

Brukte forkortelser og akronymer	ADR: The European Agreement concerning the International Carriage of
----------------------------------	--

Dangerous Goods by Road

EAL-kode: kode fra EUs felles klassifiseringssystem for avfall (EWC = European Waste Code)

EC50: Den effektive konsentrasjonen av et stoff som fører til 50 % av maksimal respons

IATA: The International Air Transport Association

ICAO: The International Civil Aviation Organisation

IMDG: The International Maritime Dangerous Goods Code

LC50: Konsentrasjonen av et stoff som dreper 50% av en populasjon på et gitt tidspunkt

PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig)

RID: The Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail

vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende

Kvalitetssikring av informasjonen

Dette sikkerhetsdatablad er kvalitetskontrollert av Kiwa Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. ISO 9001:2015.

Versjon

1

Utarbeidet av

Kiwa Teknologisk Institutt as v/ Sharon M. Løver